

**ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ ΑΡΧΥΤΑ
(ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ ΚΑΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ)**

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Ι. ΔΕΣΠΟΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ

Προβάλλεται ο Αρχύτας ως σπουδαίος πολιτικός ηγέτης και πνευματικός ταγός των Ιταλιωτών Ελλήνων. Εξάιρεται η αξία των επί τρεις αιώνες και πλέον, από 530-312 π.Χ., πνευματικών επιδόσεων των Ελλήνων της Ιταλίας και της Σικελίας. Επισημαίνεται η συμβολή γι αυτές δύο Ελλήνων του ανατολικού Αιγαίου, Ξενοφάνη και Πυθαγόρα. Ακολουθεί παράθεση και ερμηνεία στίχων του Εμπεδοκλέους, υμνητικών του Πυθαγόρα, και υπόμνηση της Πνευματικής του ακτινοβολίας επί αιώνες πολλούς. Στο Πνευματικό αυτό κλίμα εντάσσεται ο Αρχύτας και τονίζεται η πολύ επιστημοσύνη του, ώστε να εμφανίζεται και σαν πρόδρομος κάπως του Αρχιμήδη.

Κύριο θέμα είναι η επιστημολογία του Αρχύτα, η εκφρασμένη επιγραμματικά σε απόσπασμα «εκ του Αρχύτου διατριβών». Στο χωρίο αυτό εμφανίζεται η «λογιστικά» να υπερέχει κατά πολύ ως προς την «σοφίαν» των άλλων επιστημών: να πραγματεύεται εναργέστερα παρά όσον η γεωμετρία και η πραγματεία της να αναπληρώνει τις ελλείψεις της γεωμετρίας και να επιτελεί αποδείξεις, μάλιστα να πραγματεύεται και περί των ιδεών, εάν τέτοια πραγματεία υπάρχει.

Το πρόβλημα είναι, τι σημαίνεται με τη λέξη «λογιστικά». Καταδειχνεται, ότι σφαλερά νομίζεται ως συνώνυμη σχεδόν προς την λέξη «αριθμητική». Η αληθινή σημασία της συνάγεται από την αντιπαραβολή του όλου αποσπάσματος προς ομόλογα χωρία της Πολιτείας του Πλάτωνος και προς άλλο απόσπασμα έργου του Αρχύτα. Και αποδειχεται, ότι «λογιστικά» στην ορολογία του Αρχύτα σημαίνει σχεδόν ό,τι «διαλεκτική» στην ορολογία του Πλάτωνος. Και άρα το απόσπασμα υποδηλώνει την υπεροχή της φιλοσοφίας προς τις επιστήμες.